

OPIS ŠTUDIJNÉHO ODBORU
DEJINY A TEÓRIA DIVADELNÉHO UMENIA

Platný od: 5. 8. 2014

(a) Názov študijného odboru: dejiny a teória divadelného umenia (History and Theory of Performing Arts)

(b) Stupne vysokoškolského štúdia v ktorých sa odbor študuje a štandardná dĺžka študijných programov pre tieto stupne vysokoškolského štúdia:

- ♦ V prvom stupni vysokoškolského štúdia (Bc.) so štandardnou dĺžkou štúdia 3 roky v dennej forme a so štandardnou dĺžkou štúdia 4 roky v externej forme štúdia [§ 52 ods. 3 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“)].

Základným predpokladom štúdia odboru dejiny a teória divadelného umenia je talent, prehľad a zručnosti, ktorých mieru škola preverí u uchádzačov o štúdium v rámci prijímacieho konania formou prijímacej skúšky.

- ♦ V druhom stupni vysokoškolského štúdia (Mgr.) so štandardnou dĺžkou štúdia 2 roky v dennej forme a štandardnou dĺžkou štúdia 3 roky v externej forme štúdia (§ 53 ods. 4 zákona).

Tento stupeň môže študovať absolvent prvostupňového štúdia študijného programu v študijnom odbore dejiny a teória divadelného umenia, alebo v niektorom príbuznom študijnom odbore, po absolvovaní prijímacej skúšky.

- ♦ V treťom stupni vysokoškolského štúdia (PhD.) so štandardnou dĺžkou štúdia 3 roky v dennej forme štúdia a so štandardnou dĺžkou 5 rokov v externej forme štúdia (§ 54 ods. 2 zákona).

Tento stupeň štúdia môže študovať absolvent druhého stupňa štúdia študijného programu v študijnom odbore dejiny a teória divadelného umenia, alebo v niektorom príbuznom študijnom odbore po absolvovaní prijímacej skúšky.

(c) Obsah študijného odboru:

Obsah pre prvý stupeň

Vymedzenie odborného profilu absolventa (prvý stupeň)

Všeobecná charakteristika odborného profilu absolventa

Obsahom štúdia študijného programu v študijnom odbore dejiny a teória divadelného umenia je získavanie vedomostí a zručností v oblasti reflexie divadelného umenia, a to jednak v jeho historickej, ako aj teoretickej a kritickej dimenzii, ktoré sa všetky nevyhnutne dopĺňajú. Štúdium je založené na predmetoch teoretického a historického zamerania ako pevnej metodologickej báze pre odbornú prácu. Cieľom je reflexia divadla a príbuzných kultúrnych fenoménov s vedomím kontextov a súvislostí. Obsah sa dopĺňa štúdiom širších študijných odborov humanitných a spoločenských vied. Vzdelávanie kladie dôraz na aktivitu a kreativitu študenta.

Absolventi bakalárskeho štúdia odboru Dejiny a teória divadelného umenia získajú teoretické a praktické poznatky z teórie, dejín a kritiky divadelného umenia a zvládajú ich použitie pri výkone povolania alebo pri pokračovaní v nadväzujúcom vysokoškolskom štúdiu. Získajú

prehľad o historických a súčasných podobách divadelného umenia a jeho reflexii. Osvoja si teoretický základ reflexie javiskového diela, jeho tvorivých postupov a metód, zameraný na analýzu, komunikáciu a sprístupňovanie divadelného umenia verejnosti. Získajú základný prehľad o podobách divadla a kontextoch iných humanitných disciplín (literatúra, výtvarné umenie, hudba, sociológia, filozofia, psychológia, kultúrne vedy, antropológia a pod.), ako aj poznatky z oblasti procesu umeleckej tvorby, organizácie divadelného života, divadelnej teórie, histórie, kritiky a dokumentácie. Štúdium poskytuje humanitný základ, ktorý umožňuje pokračovať v magisterskom štúdiu aj v príbuznom odbore

Absolventi štúdia sa uplatňujú v divadle (lektor, dramaturg, editor, PR), v médiách a PR, žurnalistike a publicistike, v kultúrnych organizáciách (vydavateľstvá, agentúry, kultúrne centrá), v školstve a vede, ako aj v širokom spektre umeleckej, výchovno-vzdelávacej a organizačnej činnosti.

Teoretické vedomosti

Absolvent:

- získa znalosti potrebné k analýze divadelného diela a príbuzných kultúrnych artefaktov a fenoménov,
- pozná a pochopí podstatné fakty, pojmy, princípy a teórie tvorby v divadelnom umení z pohľadu historického a súčasného,
- ovláda odbornú terminológiu, potrebnú k formulovaniu teoretických a kritických názorov,
- pozná kultúrno-politické kontexty divadelného umenia a diela a ich možnosti podpory

Praktické schopnosti a zručnosti

Absolvent počas štúdia získa a rozvinie:

- tvorivé schopnosti v oblasti komunikácie medzi tvorcom a publikom,
- kritické videnie a reflexiu,
- interpretačné techniky v reflexii dramatického a divadelného umenia,
- heuristické schopnosti: ako získať, zhromažďovať a triediť historické aj súčasné pramene a informácie,
- orientáciu v zložkách javiskového diela a ich vnútorných aj vonkajších vzťahoch a súvislostiach,
- orientáciu v podporných programoch pre umenie a kultúru a schopnosť využívať dostupné zdroje,
- má schopnosť interpretovať dramatický text, javiskové dielo a príbuzné kultúrne artefakty a fenomény,
- má schopnosť skúmať a reflektovať tvar a metódy umeleckého diela a umeleckého výkonu a zasadiť ich do širšieho kontextu

Doplňujúce vedomosti a zručnosti

Absolvent dokáže:

- pracovať efektívne a samostatne, ale aj ako člen tímu (umeleckého, organizačného, editorského, PR),
- udržiavať kontakt s vývojom vo svojej disciplíne a pokračovať vo vlastnom profesionálnom vývoji,
- adaptovať sa do tímovej práce a viesť kolektív.

Vymedzenie jadra znalostí (prvý stupeň)

Nosné témy jadra znalostí prvého stupňa vysokoškolského štúdia študijného programu v študijnom odbore dejiny a teória divadelného umenia :

- dejiny divadla a drámy a príbuzných kultúrnych fenoménov
- teória divadla a drámy
- analýza divadelného diela a príbuzných kultúrnych artefaktov a fenoménov
- metodológia výskumnej práce
- kritická reflexia, jej metodológia, žánre a špecifiká
- ročníkové a výskumné projekty

Tieto znalosti tvoria 3/5 obsahu a ECTS kreditov každého študijného programu v študijnom odbore dejiny a teória divadelného umenia pomerne obsiahnuté vo všetkých troch rokoch bakalárskeho štúdia. Rôzne študijné programy v študijnom odbore sa musia od seba líšiť najmenej 1/5 rozsahu študijných programov.

Ďalšie témy jadra znalostí:

- filozofické, estetické, psychologické aspekty divadelného umenia
- úvod do antropológie, sociológie, psychológie
- dejiny výtvarného umenia, hudby, literatúry
- cudzí jazyk
- manažérske, marketingové, morálne a právne aspekty profesie.

Jadrá znalostí formulované v nosných témach sú vyjadrené v jednotlivých predmetoch, ktoré tvoria 3/5 rozsahu študijného programu v študijnom odbore dejiny a teória divadelného umenia. Rôzne študijné programy jedného študijného odboru sa musia líšiť najmenej v 1/5 rozsahu.

Štátna skúška

- písomná bakalárska práca - výskumný monotematický projekt v odbore dejiny a teória divadelného umenia
- kolokviálna skúška z teórie a dejín divadelného umenia.

Obsah pre druhý stupeň

Vymedzenie odborného profilu absolventa (druhý stupeň)

Všeobecná charakteristika odborného profilu absolventa

Absolvent magisterského štúdia (Mgr.) získa prehlbujúce teoretické a praktické poznatky o divadelnom umení a príbuzných kultúrnych fenoménoch a je schopný koncepcnej teoretickej, historickej a koordinačnej činnosti a medzinárodnej konfrontácie. Je schopný samostatne tvoriť v oblasti teoretickej a historickej reflexie, ako aj komunikácie, organizácie, uchovávaní a sprístupňovania divadelného umenia a príbuzných kultúrnych fenoménov. Osvojí si nástroje na analytické, bádateľské a komunikačné uchopenie nosných problémov a tém a ich prezentáciu v súčasnom kultúrnom diskurze.

Absolvent magisterského štúdia nachádza uplatnenie v náročnej pracovnej činnosti v organizáciách ako divadlo, masmédiá, kultúrne agentúry, v širokej oblasti PR, v kultúrnych organizáciách (vydavateľstvá, agentúry, kultúrne centrá) a pamäťových inštitúciách,

v bádateľských, výchovno-vzdelávacích a manažérskych organizáciách, v umeleckom školstve na druhom a treťom stupni vzdelávacej sústavy SR, ako aj v širokej oblasti kreatívnych priemyslov.

Absolvent magisterského štúdia odboru dejiny a teória divadelného umenia aktívne ovláda dva cudzie jazyky slovom a písmom na profesionálnej úrovni a je schopný pokračovať v doktorandskom štúdiu vo vlastnom ako aj v príbuznom študijnom odbore.

Teoretické vedomosti

Absolvent počas štúdia získa vedomosti v oblastiach:

- teória a metodológia – historické a pojmové uchopenie divadelného diela a príbuzných kultúrnych artefaktov a fenoménov,
- realizácia výskumu a klasifikácia pramenného materiálu,
- interpretácia divadelného diela a príbuzných kultúrnych artefaktov a fenoménov z hľadiska súčasných kultúrnych a divadelných teórií,
- orientácia v manažmente a marketingu umení,
- kultúrna politika a tvorba umeleckých projektov,
- pedagogika a metodika výučby dejín divadla,
- ročníkové projekty.

Praktické schopnosti a zručnosti

Absolvent počas štúdia získal:

- schopnosť systematicky a metodicky výskumne pracovať,
- schopnosť samostatného tvorivého, analytického a kritického myslenia a objavovania súvislostí,
- schopnosť tvorivo interpretovať divadelné dielo a príbuzné kultúrne fenomény,
- orientáciu v mnohotvárných podobách súčasného divadelného umenia a jeho príbuzných odvetviach,
- schopnosť reflexie divadelných a príbuzných artefaktov z hľadiska súčasných kultúrnych teórií a umenovedných disciplín,
- interpersonálne zručnosti súvisiace s tímovou prácou,
- schopnosť medzinárodnej spolupráce pri realizácii projektov a pri výskume,
- predpoklady pre samostatnú bádateľskú prácu a realizáciu výskumných projektov,
- znalosti o legislatívnom prostredí a problematike riadenia projektov,
- schopnosť formulovať a projektovo realizovať bádateľskú alebo organizačnú tému,
- schopnosť naplánovať kultúrny projekt vo všetkých jeho aspektoch a spolu s tvorivým tímom ho zrealizovať a vyhodnotiť,
- prezentácia a publikovanie výsledkov výskumu,

Doplňujúce vedomosti schopnosti a zručnosti

V rámci špecifik jednotlivých študijných programov:

- schopnosť samostatne a efektívne pracovať ako jednotliviec, ako člen a ako vedúci tímu,
- schopnosť udržiavať kontakt s posledným vývojom v divadelnom umení a teórii,
- orientácia v širších súvislostiach umeleckých a kultúrnych vied,
- schopnosť sprostredkovať a propagovať divadelné dielo na verejnosti,
- didaktika a metodika výučby divadelného umenia, jeho teórie a dejín,

Vymedzenie jadra znalostí (druhý stupeň)

Nosné témy jadra znalostí študijného odboru

- analýza a interpretácia dramatického textu z hľadiska stanovenej a jasne definovanej teórie,
- reflexia a propagácia divadelného diela,
- súčasné trendy v metodológii tvorivých postupov v odbornostiach divadelného umenia,
- kultúrna politika a tvorba umeleckých projektov,
- kreatívne producenstvo a strategický manažment umeleckého produktu a podujatia,
- ročníkový projekt – výskumný projekt.

Jadrá znalostí formulované v nosných témach sú vyjadrené v jednotlivých predmetoch, ktoré tvoria 1/2 rozsahu študijných programov 2. stupňa v študijnom odbore dejiny a teória divadelného umenia. Študijné programy jedného študijného odboru sa musia líšiť najmenej v 1/5 rozsahu.

Štátna skúška

- diplomová práca – výskumný projekt v odbore teória a dejiny divadelného umenia,
- kolokviálna skúška z oblasti teórie a dejín divadelného umenia.

Obsah pre tretí stupeň

Vymedzenie odborného profilu absolventa (tretí stupeň)

Všeobecná charakteristika odborného profilu absolventa

Absolvent doktorandského štúdia (PhD.) už pri magisterskom štúdiu preukázal výnimočné výskumné výsledky. Je pripravený iniciovať základný výskum, podieľať sa na projektoch k uchovávaniu hodnôt, k ich fixovaniu novými technológiami (video a iné technické záznamy), ich rozširovaniu, propagácii, ako aj na vyhľadávaní nových sfér pôsobnosti divadelného umenia ako sú paradivadelné aktivity, divadelné metódy vo výučbe, vzdelávaní, manažmente, psychológii, riešení konfliktov a podobne. Absolvent je schopný vytvárať vedomie o hodnotách, tradíciách a nových trendoch v oblasti divadla a kultúry, formulovať nové koncepcie v oblasti reflexie umeleckého diela a kultúrnych fenoménov.

Aj najnovšie kultúrne teórie potvrdzujú, že divadlo a fenomény súvisiace s performanciou zasahujú do všetkých oblastí spoločenského aj politického života, a preto sa priestor pre divadlo v zmysle performatívnych praktík mimoriadne rozširuje. Odbor teória a dejiny divadelného umenia zohľadňujú toto prenikanie divadla do nových odvetví praxe (arteterapia, kreativita technických výkonov, komunikácia v podnikateľskej činnosti atď.) a v treťom stupni štúdia ponúkajú nové polia na reflexiu a teoretické uchopovanie divadla v nových profesiách.

Absolvent sa uplatňuje v najnáročnejšej tvorivo-bádateľskej a organizačnej činnosti, je schopný podieľať sa na tímovom výskume, riadení, vzdelávaní, tvorbe dlhodobých stratégií a formovania kultúrnej politiky, má predpoklady pre pedagogické pôsobenie na umeleckých a príbuzných kultúrnoteoretických a humanitných vysokých školách, v interdisciplinárnej mediálnej oblasti a môže sa uplatniť na európskom trhu práce a v profesionálnom prostredí.

Teoretické vedomosti

Absolvent:

- svojim výskumom a bádáním tvorí a prináša nové podnety v oblasti teórie a dejín divadelného umenia a divadelných techník,
- zúčastňuje sa na umenovednom a kultúrno-teoretickom výskume v oblasti divadelného umenia a príbuzných kultúrnych fenoménov a divadelných techník,
- má schopnosť definovať a zdôvodniť nové prístupy a pohľady na tvorbu, a to aj v aplikovaných odboroch,
- má schopnosť teoretickej reflexie špecifických tém, a to aj v medziodborových a hraničných súvislostiach.

Doplňujúce vedomosti, schopnosti a zručnosti

Absolvent:

- aplikuje poznatky a teoretické koncepty do bádania, tvorby a kultúrnych a spoločensko-vedných disciplín a do spoločenskej praxe,
- zúčastňuje sa na medzinárodnej spolupráci v danej oblasti, aj interdisciplinárne,
- rozvíja študijný odbor.

Vymedzenie jadra znalostí (tretí stupeň)*Nosné témy jadra znalostí študijného odboru***Študijná časť:**

- divadelné teórie, a to aj s presahom do iných disciplín,
- medziodborové a interkultúrne prístupy v teatrologii,
- vývinové tendencie divadelnej tvorby a techník v divadelnej aj mimodivadelnej praxi,
- interakcie jednotlivých disciplín v kultúrnych vedách a teórii divadla,
- dejiny divadelného umenia v interkultúrnych kontextoch.

Vedecko-výskumná časť:

- samostatný vedecko-výskumný výkon,
- účasť na tvorivých dielňach, seminároch, konferenciách a tréningoch a výmena skúseností v medzinárodnom kontexte,
- pedagogická činnosť vo zvolenom študijnom programe.

Dizertačná práca

- samostatný písomný vedecko-výskumný výkon v odbore

Študijný program tretieho stupňa vysokoškolského vzdelávania obsahuje pomer študijnej a vedecko-výskumnej časti študijného programu 1:2.

d) Zdôvodnenie potreby vzniku študijného odboru:

Študijný odbor dejiny a teória divadelného umenia má nezastupiteľné miesto vo výchove a vzdelávaní pri rozvíjaní poznania v oblasti kultúry a umenia. Z hľadiska najnovších kultúrnych teórií a kultúrnej praxe je evidentné, že divadlo a divadelné fenomény a techniky zasahujú do všetkých oblastí spoločenského aj politického života aj vzdelávania, a preto sa priestor pre divadlo v zmysle performatívnych praktík a divadelných techník mimoriadne

rozširuje. Výučba teórie a dejín divadelného umenia sa chápe interdisciplinárne, v súradniciach spolupracujúcich umení a aktuálnych spoločenských fenoménov.

e) Príklady podobných študijných odborov v zahraničí:

V zahraničí poskytujú vysokoškolské vzdelávanie v identických alebo porovnateľných študijných odboroch napríklad:

- **Francúzsko** - Université-Sorbonne Nouvelle- Paris III, Université Paris 8 – Saint-Denis
- **Rakúsko** - Institut für Theater-, Film- und Medienwissenschaft, Universität Wien, Viedeň
- **Nemecko** - Institut für Theaterwissenschaft, Freie Universität Berlin
- **Česká republika** - Filosofická fakulta UK Praha,
- **Česká republika** – Divadelní fakulta AMU, Katedra teórie a kritiky, Praha
- **Česká republika** - Filosofická fakulta MU Brno,
- **Rumunsko** - The National University of Drama and Film, Bukurešť
- **UK** – Drama - Goldsmith College - University of London, Londýn
- **Nemecko** - Universität Hildesheim, Kulturwissenschaften und Ästhetische Kommunikation

f) Vymedzenie príbuzných študijných odborov a rozdielov medzi nimi:

Literárna veda - príbuznosť so študijným odborom teória a dejiny divadelného umenia je vo výskume dramatickej literatúry; rozdielnosť je v širšom zameraní študijného odboru teória a dejiny divadelného umenia na všetky aspekty dramatického umenia.

Dejiny a teória filmového umenia a multimédií - príbuznosť odborov spočíva vo významnom prieniku predmetu výskumu – divadelného a filmového umenia z hľadiska dramatických foriem.

Teória tanca - príbuznosť vymedzuje úzky vzťah tanečného a divadelného umenia ako predmetu výskumu študijného odboru teória a dejiny divadelného umenia.

Divadelné umenie - príbuznosť vymedzuje obsah problematiky, rozdielnosť vymedzuje najmä zameranie študijného odboru teória a dejiny divadelného umenia na históriu, teóriu, kritiku a metodológiu divadelného umenia v širších súvislostiach najmä humanitných a spoločensko-vedných disciplín.

Filmové umenie a multimédiá - príbuznosť vymedzuje interpretácia dramatického umenia ktoré úzko súvisí s filmovou tvorbou; rozdielnosť vymedzuje zameranie študijného odboru teória a dejiny divadelného umenia na históriu, teóriu, kritiku a metodológiu divadelného umenia v širších súvislostiach najmä humanitných a spoločensko-vedných disciplín.

Študijný odbor dejiny a teória divadelného umenia má k svojim príbuzným odborom univerzálnu pozíciu, keďže kladie dôraz na štúdium divadelného umenia na priesečníku viacerých umení a spoločenskovedných disciplín. Zameriava sa na poznanie a porozumenie divadelných diel a príbuzných kultúrnych fenoménov a divadelných techník v zmysle súčasných spoločenských a estetických teoretických paradigiem.